

Sensor

PB-PP | B-24576
BELGIE(N) - BELGIQUE
afgiftekantoor Hasselt

afz. Eikenlaan 24, 3740 Bilzen | P911747

SENIORENMAGAZINE

jaargang 16 · nr 57 · april 2024 · driemaandelijkse uitgave

bilzen

Sociale activiteiten brengen niet alleen een lach op ons gezicht, maar leveren ook een onschatbare bijdrage aan onze gezondheid en levensvreugde.

Colofon

Abonnee worden van dit seniorenmagazine of je abonnement opzeggen?
senioren@bilzen.be of 089 39 75 01

Redactie, fotografie

André Janssen, Annie Stulens,
Cassie Collings, Els De Munck,
Freddy Van Looy, Geert Koninckx,
Heleen Loyens, Ireen Colla,
René Daerden

Ontwerp

Liebens Reclame

Verantwoordelijke uitgever

Schepen van Senioren Guido Cleuren
www.bilzen.be/senioren

Beste senioren

In de gouden jaren van ons leven is het belangrijk om te koesteren wat ons verbindt en ons welzijn bevordert. Een van de krachtigste middelen hiervoor zijn sociale activiteiten, die niet alleen een lach op ons gezicht brengen, maar ook een onschatbare bijdrage leveren aan onze gezondheid en levensvreugde.

Vanuit deze overtuiging nodigen we je van harte uit voor ons jaarlijkse seniorenfeest in Bilzen op 27 en 28 mei. Dit seniorenfeest is niet alleen een gelegenheid om te lachen, te dansen en te genieten van heerlijke momenten, maar ook om nieuwe connecties te maken en bestaande banden te versterken. Ik geloof sterk in de kracht van onze gemeenschap en zie dit feest als een uitgelezen kans om samen herinneringen te creëren die een leven lang meegaan.

Laat ons de vreugde van het samenzijn vieren, want het zijn juist deze sociale activiteiten die ons leven verrijken. Vanaf 6 mei start de ticketverkoop. Ik hoop je daar te zien!

Guido Cleuren

Schepen van Senioren

INHOUD

Voorwoord schepen en colofon	2
Het gebeurde - Nooit meer ouder worden	3
Als je kleinkind niet jouw bloedverwant is - Nieuwe maten	4
Kunstwerk Waltwilder - De lavabo, de Vlaamse wasbak	5
Zij die bij vergetelheid	6
De opperoma - De wereld draait	8
Website in de kijker - Schelden met ziektes	9
Bilzen helpt - Onze warmste week	10
Contrast - Wist je dat... ..	11
Info LDC De Wijzer	12

Het gebeurde 30 - 40 - 50 - 60 jaar geleden

De tijd van toen is wel onherroepelijk voorbij, maar toch kan het eens deugd doen om te kijken naar het verleden. Wat is er toen allemaal gebeurd in de wijde wereld, bij onze Europese burens, in België, in Bilzen en omstreken? We hebben het even voor je opgezocht.

1964

- Bij een paleiscoup in het Kremlin wordt Nikita Chroesjtsjov afgezet. Hij wordt vervangen als partijleider door Leonid Brezjnev en als premier door Aleksej Kosygin.
- Het Eurovisiesongfestival in Kopenhagen wordt gewonnen met het liedje 'Non ho l'età', vertolkt door Gigliola Cinquetti.
- Oxfam-België wordt opgericht; later volgen Oxfam-Wereldwinkels, gekend van de Fairtrade-producten.
- E.H. Albert De Booseré wordt deken in Bilzen. Stijn Moekaars ziet op 10 december het levenslicht.

1974

- Na de dood van haar echtgenoot Juan Perón wordt Isabel Perón president van Argentinië. Zij is daarmee de eerste vrouwelijke president ter wereld.
- Ernő Rubik, een Hongaarse wiskundige, vindt zijn gekende kubus uit.
- Eddy Merckx wint voor de vijfde en laatste keer de Ronde van Frankrijk.
- Jazz Bilzen viert zijn tiende verjaardag, met o.a. Mungo Jerry, Kevin Coyne en Toots Thielemans.

1984

- Desmond Tutu, een zwarte bisschop in Zuid-Afrika, krijgt de Nobelprijs voor de Vrede als geweldloze tegenstrever van de apartheid; twee jaar later wordt hij de eerste zwarte aartsbisschop van Kaapstad.
- De Nederlandse band Doe Maar stopt en geeft twee afscheidsconcerten in de Maaspoort te 's-Hertogenbosch.
- De Franstalige burgemeester van de Nederlandstalige, Limburgse gemeente Voeren, José Happart, wordt geschorst omdat hij weigert een taalexamen af te leggen.
- Een gekende broodjesbar in de Brugstraat opent de deuren.

1994

- Nelson Mandela wordt aangesteld als eerste zwarte president van Zuid-Afrika.
- De Franse president François Mitterrand en de Britse koningin Elizabeth II openen de Kanaaltunnel waaraan 7 jaar werd gewerkt door 15.000 arbeiders. Een reis tussen de twee landen duurt nu 35 minuten.
- Véronique De Kock wordt verkozen tot Miss België 1994.
- Vincentius Bilzen wordt opgericht. Het is een vrijwilligersvereniging van mensen met een hart voor medemens in armoede.

Nooit meer ouder worden?

De tijd komt dat we een cocktail van medicijnen nemen om niet meer ouder te worden, aftakeling tegen te gaan, zelfs te verjongen.

Dat beweren wetenschappers met zekerheid. Nu worden ouderdomskwalen als dementie, suikerziekte, kanker, hart- en vaatziekten, incontinentie, geheugenverlies en zo meer behandeld met een 'pilletje' tegen de symptomen van elke kwaal apart. De wetenschap begrijpt intussen het mysterie van veroudering beter, weet de mechanismen zelfs te manipuleren door o.m. de schuldige senescente cellen (cellen die niet meer delen en in het lichaam blijven) te vernietigen. Het gaat erom, zo stelt men, om de levenskwaliteit drastisch te verbeteren. Een visie die stuit op enthousiasme maar ook op weerstand.

IN HET KORT

Nieuwe maten

Nieuwe wetenschap en technologie leiden tot nieuwe begrippen met nieuwe eenheden.

De gebruikelijke eenheid voor snelheid is de kilometer per uur. Een wandelaar stapt bijvoorbeeld aan 5 km/h, en een gewone fietser haalt gemiddeld misschien 20 km/h.

Maar met de komst van vlieg- en andere snelle tuigen hebben we iets nieuws nodig.

De gemiddelde snelheid van een gewoon passagiersvliegtuig is maximaal 900 km/h. De Boeing 747-8i kan ongeveer 1072 km/h halen. In het verleden zijn er twee passagiersvliegtuigen geweest die véél sneller konden. De Concorde vestigde op 7 februari 1969 een snelheidsrecord van 1920 km/h op het traject New York-Londen. De Toepolev Tu-144 had een kruissnelheid van 2500 km/h.

Wat is daar nu speciaal aan? Dat die 'supersonisch' konden vliegen, d.w.z. sneller dan het geluid. De snelheid van het geluid is afhankelijk van hoogte en temperatuur. Op zeeniveau en bij 0 °C is die 1188 km/h. Om snelheden aan te geven ten opzichte van de geluidssnelheid gebruikt men het 'machgetal'; dat geeft de verhouding aan tussen de snelheid van het vliegende tuig en de geluidssnelheid. Even snel als het geluid betekent dus mach 1. De Concorde kon mach 2,04 halen.

Als je kleinkind niet jouw bloedverwant is

Wij zijn een generatie grootouders die ook een rol speelt in het leven van kleinkinderen die niet onze bloedverwanten zijn, maar voor wie we wel iets kunnen betekenen.

Dit is een tijd van kerngezinnen, nieuw samengestelde gezinnen en andere samenlevingsvormen.

Velen gaan hier soepel mee om en doen evenveel voor een plusklein-kind als voor een eigen kleinkind. Immers, een kind is een kind.

Soms maken anderen keuzes voor ons of hebben we zelf remmingen in de opbouw van de relatie met het 'nieuwe' kleinkind.

Niet zelden wordt het een aftasten wat kan of mag. Soms worden verwachtingen foutief gesteld, accepteren we gevoelens niet, kampen we met loyaliteit tegenover de afwezige ouder, speelt gereserveerdheid remmend.

Dit alles is ons meer vertrouwd dan ooit voorheen. Nooit eerder was deze liefdesdynamiek zo complex.

Een klein toemaatje

Een 'macho' is iets anders: daarmee wordt een man aangeduid die veel waarde hecht aan zijn mannelijke eigenschappen en er daarom op uit is die te tonen, met name in de omgang met vrouwen.

Wist je dat er ook een 'macha' bestaat? Dat is dan een stoere, geëmancipeerde (jonge) vrouw.

Kunstwerk Waltwilder 'Eenheid in Verscheidenheid'

Voor onze reeks verhalen 'Wat is er veranderd?' spraken we in De Pastorie van Waltwilder met Lambert Cuenen en François Jacobs.

Waltwilder is één van de zestien kerkdorpen van Bilzen, een uitgestrekte deelgemeente langs de N2 tussen Bilzen en Maastricht. Met gehuchten zoals Amelsdorp en de Gabrik telt het dorp meer dan 1.200 zielen.

De oudste vermelde naam 'Wilre' dateert van 1096, uit het Latijnse 'Villare' (boerderij, boeren). Later werd 'Wout' of 'Walt' toegevoegd: 'bij het bos of het woud'. De eerste sporen van mensen dateren uit de Romeinse Tijd. Rijke grafgiften uit de 1ste tot de 3de eeuw werden er in drie tumuli gevonden. Later, rond het jaar 500, was er een Frankische nederzetting. De prachtige Sint-Remigiuserkerk werd

in 1862 gesticht door de abdis van Munsterbilzen. Zeker een bezoekje waard.

Een parel in Waltwilder is kasteel Groenendaal (17de–18de eeuw), een classicistisch bouwwerk met een kasteelhoeve en een Engelse tuin. Amelsdorp heeft dan weer oude hoeses en een kapel.

Het oude stratenplan is nog duidelijk te onderscheiden in Waltwilder.

Het verenigingsleven is er erg belangrijk, o.a. voor voetbal, toneel, het dorpsrestaurant ... Er zijn nog één café, twee restaurants en enkele handelszaken.

Er zijn nog enkele vierkantshoeves.

Industrie is er niet. Het gros van de bewoners werkt elders.

Kunstenaar Bart Derison uit Kermt maakte aan de basisschool van het dorp een mooi kunstwerk uit keramiek en cortenstaal, dat de identiteit van Waltwilder voorstelt. 'Eenheid in Verscheidenheid': verschillende kleine stukjes als een soort lappendeken, in twee gedeeld door de N2 Bilzen-Maastricht, tonen een abstractie van het stratenplan van Waltwilder dat je als één geheel moet zien.

De lavabo, de Vlaamse wasbak

In Nederland wast men de handen aan een wastafel of wasbak. In Vlaanderen kent men die sanitaire voorziening ook wel, maar hier spreekt men eerder van een 'lavabo'. Dit woord is afkomstig uit het Latijn. Het is een vervoeging van het werkwoord lavare (wassen) en betekent dus zoveel als 'ik zal wassen'.

Dat men de wastafel in Vlaanderen veelal aanduidt als lavabo is vermoedelijk te danken aan het feit dat in dit gebied, anders dan in Nederland, het katholieke geloof dominant is. In de katholieke kerk verwijst de lavabo van

Middeleeuwse lavabo in de San Marco kerk in Milaan

oudsher namelijk naar een object dat gebruikt werd voor de rituele handwassing tijdens de eucharistieviering. Lavabo is ook het eerste woord van Psalm 25: 'Lavabo inter innocentes manus.' (Ik zal mijn handen wassen te midden der onschuldigen).

De priester sprak deze woorden vroeger altijd uit als hij zijn handen voor de mis reinigde. De kom waarin hij dat deed werd zo bekend als de lavabo en vertoont enige gelijkenissen met onze moderne wastafel, waardoor die uiteindelijk in Vlaanderen met dezelfde naam werd aangeduid. Ook in Frankrijk spreekt men nog altijd van lavabo.

(Bron Historiek)

Zij die bij vergetelheid ...

... geen overlijdensbericht ontvangen hebben gelieve dit als zodanig te beschouwen. Sinds onheuglijke tijden worden overledenen onder de aandacht gebracht in kranten. Hoe bekijk jij in de krant de rubriek 'in memoriam'? Als een nieuwsfeit, als betrokkene, als een genealoog?

Een blik in de kranten maakt snel duidelijk dat er geen krant is die meer ruimte voorbehoudt aan regionale overlijdens dan Het Belang van Limburg. Het Laatste Nieuws, Het Nieuwsblad, De Standaard of De Morgen publiceren ook berichten, maar veel minder.

In dit artikel wordt onderzocht hoeveel overledenen in de rubriek van Het Belang van Limburg in de loop van 2023 op een of andere wijze gerelateerd waren aan de drie gemeenten Bilzen, Hoeselt en Riemst. Op een of andere wijze gerelateerd betekent geboren en/of getogen, er geïmmigreerd, aangetrouwd, een gemeentelijke of parochiale dienst uitgeoefend hebben of gestorven zijn. We baseren ons daarvoor op de gegevens uit de overlijdensberichten van In memoriam.

Zijn we dan volledig? Neen! Het Belang publiceert de overlijdensberichten uit de provincie, op aangeven van de nabestaanden i.s.m. en op vraag van het uitvaartcentrum, al dan niet met een foto, elke dag van de week. Wil de familie van de overledene geen publicatie dan nog legt het centrum een overzicht aan van al wie op zijn diensten beroep doet. Zo ontstaan er twee lijsten, een van de nabestaanden in de krant, en een – omvangrijker – van de uitvaartcentra.

De uitvaartcentra (UC)

Families van overledenen doen beroep op de plaatselijke centra. Matheï, in Bilzen-centrum met recent nieuwe gebouwen, Merken in Grote-Spouwen, Hayen in Hoeselt en Theunissen in Zichen-Zussen-Bolder. Uitzonderlijk komen andere ondernemers in de berichten voor, zoals Reweghs & Pipelers in Diepenbeek, Debay of Driesen in Tongeren of Papillon Uitvaartzorg in Maasmechelen.

De overlijdensberichten in Het Belang

Wij telden voor 2023 in het totaal 410 overledenen, gerelateerd aan Bilzen-Hoeselt-Riemst. Vergelijken met de lijst van de uitvaartcentra zijn er dat minder.

Op de lijst van Matheï alleen al staan er 212 voor 2023; 59 daarvan staan niet in de krant, d.i. bijna 28 %; bij Merken zijn er dat 28 van de 94 of 30 %. Publicatie in de krant kost geld; dat blijkt ook uit het teruglopende aantal zgn. dankbetuigingen. Bovendien wil niet iedereen, met of zonder foto, in een necrologie verschijnen. Klassiek worden de foto's genomen die op de identiteitskaart staan. Recent maar minder vaak komen ook jeugdiger, of actiefoto's van de overledene voor of zelfs tekeningen. Diegenen die feestelijk met een glaasje bubbels of met een sigaret poseren zijn vandaag op één hand te tellen. Eén keer zagen we in het bericht een man die met de hoed ten afscheid wuifde! Het aantal overledenen per maand in de krant varieert van meer dan 50 in maart en december tot 20 à 25 in februari, juni en oktober.

Post-coronatijd

De coronaperiode heeft een omwenteling gecreëerd in de post-mortale afhandeling en gebruiken. Wat voor-

dien weinig voorkwam werd vanaf de jaren 2022-23 het nieuwe normaal. In de zes centraal gelegen parochies van Bilzen noteerde Kerk & Leven vorig jaar 46 overlijdens, waarvan 5 kerkelijke uitvaarten plus twee gebedswaken. In de parochiale eenheid Sint-Helena, de meer landelijke – christelijke – leefgemeenschappen van Bilzen, waren er 34 overlijdens in de kerk voor 9 parochies. “De eerste dode in de familie wordt nog naar de kerk gebracht, daarna kiest de familie voor het comfort van de aula in het UC.”

Het ‘biddes’ – gevolgd door de begroeting van de familie in het uitvaartcentrum – op de vooravond en de begrafenis zelf was vóór corona een ‘wake’, een kerkdienst. Het bidden valt nu meestal weg, de begroeting blijft.

Vandaag levert de begrafenisondernemer bijna uitsluitend een all-in-dienst. De christelijke gemeenschap wordt in het overlijdensbericht de kans geboden de familie te condoleren ’s avonds voor de begrafenis. ’s Anderendaags wordt

het lichaam ‘ter aarde besteld’ of wordt van de urne en de familie afscheid genomen op de begraafplaats. Indien deze handeling ‘in intieme kring’ verloopt dan zijn de verwanten op voorhand uitgenodigd deel te nemen. Met de crematie volgt dan de bijzetting in een nis van het columbarium op de begraafplaats. Steeds meer (15 keer) wordt de as uitgestrooid op de strooiweide van de gemeente. In het doodsbericht heet dat poëtisch ‘aan de wind toevertrouwd’ of ‘liefdevol verspreid over de aarde’, of iets dergelijks. Even vaak kiezen nabestaanden ervoor om de urn met de as ‘thuis’ of ‘op een warm plekje’ (34 keer) te bewaren. Een paar keer wordt de urne in een familiegraf neergezet. En zeer recent werd de as een keer verspreid op het voetbalveld van de geliefde club. De ceremonie ‘in intieme kring’ heeft een hoge vlucht genomen. Van de 410 families kozen er het afgelopen jaar 204 voor dit soort begrafenis. Afhankelijk van de afspraken tussen het centrum en de familie worden er ceremoniewijzigingen doorgevoerd. De familie verzamelt na

het afscheid in het centrum aan de koffietafel. Wie niet lijfelijk afscheid kan/wil nemen van een geliefde kan zijn condoleances online overmaken aan het UC.

“Steeds meer Belgen kiezen voor een burgerlijke uitvaart in een aula, zo’n 36 %”, schrijft de krant zelf, “in 2018 was dat nog 43,7 % voor een kerkelijke uitvaart; dat heeft te maken met de terugval van het aantal gelovigen. Mensen kiezen, vooral sinds corona, steeds vaker voor een intieme uitvaart in besloten kring – met foto’s, muziek en toespraken - en daarvoor is een aula vaak veel geschikter dan een kerk.” Priester Wim Simons uit Zonhoven: “Ik denk dat de begrafenisondernemers mensen wel eens aansporen om de uitvaart in hun aula te doen.” De achteruitgang van de invloed van de kerk inzake begraving en het volgeraken van de bestaande begraafplaatsen zullen ongetwijfeld leiden tot nieuwe vormen van lijkbezorging, zoals aquamatie of biocrematie als derde optie van lijkbezorging. Als daar een draagvlak of legalisatie voor gevonden kan worden.

De opperoma

“Ik ben geboren in '35”, zo begon ons interview, twee weken na onze ontmoeting in de sneeuw, “ik herinner me goed de eerste dag van de Tweede Wereldoorlog. Het werd thuis een moeilijke tijd voor ons achten. De pap die ik al die jaren gegeten heb! Ik kan geen melk meer zien. Na de oorlog trok ik naar de kostschool in Valmeer, voor m'n Frans. Met 14 jaar verkaste ik naar Heverlee: lerares worden leek me uitdagend. Vier jaar later studeerde ik af. Vijf jaar lang heb ik in het eerste en tweede studiejaar lesgegeven in Genk, gevolgd door een half jaar in Munsterbilzen.

Kort daarna ben ik getrouwd met Louis in het familiebedrijf van Mathieu Bruggen, de steenkappers blauwe steen uit de 'Cornel'. Ik ben daar 'ingetrouwd', wat ik niemand aanraad. Met het huwelijk eindigde mijn loopbaan in de school. Ah ja, je ging kinderen op de wereld zetten maar de schoolkinderen mochten dat niet aan je zien. Je kreeg nog drie maanden uitstel.

”Vanaf mijn 23ste tot mijn pensioen in 2003 hebben wij, Louis en ik, 45 jaar in de 'emser steen' gewerkt: aankoop, afwerken laden en lossen. Zes personeelsleden hielpen ons. Vrachtwagens hadden destijds geen hefinstallatie. Er waren houten hefbomen en er was vooral veel handwerk.”

Wandelen deed Gerda van jongs af. Ze was lid van de Maasmechelse groep

Een aanhoudende sneeuwbuï herschiep de omgeving die zondagmiddag in een obscure achtergrond van bomen en riet, water en wind. Een figuur van middelmatige gestalte met nordic walking stokken kwam ons tegemoet. Ze leek wel gedwongen de weg opgestuurd. “Mevrouw toch!” Ze had nochtans geen haast. “Ik maak al jaren mijn wandeling. Op mijn leeftijd ben ik nog bij een wandelclub.” Geleidelijk aan herinnerde ik me haar van toen ze nog in Munsterbilzen woonde, **Gerda Fabry**, meer dan 50 jaar geleden.

De Wulp. De vakantie ging op aan wandelen; Louis deed het ook graag. Daarnaast leidde ze een volksdansgroep voor senioren waarmee ze optrad in o.a. rustoorden. Ze is nu Bilzenaar en meer dan 15 jaar bestuurslid van Neos. Die maandelijkse bijeenkomsten starten met de 'Noen in de wijzer'. Gerda heeft twee kinderen, twee kleinkinderen en twee achterkleinkinderen die haar 'opperoma' noemen; die naam tovert nu nog steeds een glimlach op haar energiek gelaat.

DE WERELD DRAAIT

De kolenboer met paard en kar,
een radio met ruis,
bellen bij de burens,
de krant vóór, tijdens en nà het toilet,
de kerkklok die de tijd indeelt,
en een kroostrijk gezin.
Dat waren de tijden van weleer.

Nu bel je zelf waar je ook bent,
geen kolen en geen paard meer in het straatbeeld,
radio in je oren en het nieuws aan je pols.
En die verhalen van vroeger ...
kan je vertellen aan je kleinkinderen,
net zoals wij naar onze grootouders luisterden.

De wereld draait door ... alleen een beetje anders.

Wandelen in de wijde wereld

Wie regelmatig zijn bestemming op de computer wil verkennen, maakt daarbij dankbaar gebruik van Google Maps. En als je dan ook nog wil bekijken wat er op straat te zien valt, schakel je Street View in. Iemand heeft dat wereldwijd gedaan en een verzameling aangelegd van bezienswaardige straatgezichten.

Als je wil kijken, ga dan naar neal.fun/wonders-of-street-view. Wat je dan te zien krijgt, is een straat ergens in de wereld met iets bijzonders. Dat kan van alles zijn: een gek monument, een bijzondere woning, een vergezicht ... Als je rechtsboven klikt op de knop 'RANDOM' schakel je naar de volgende afbeelding.

Zoals bij een 'gewone' Street View kan je via de gebruikelijke muisbewegingen in het beeld rondwandelen en in de buurt gaan kijken. Als je verloren loopt en hopeloos de weg kwijt bent, kan je gewoon op 'RANDOM' klikken en elders wat gaan ronddolen ...

Kijk en geniet van fraaie straatbeelden.

Schelden met ziektes

Tot op de dag van vandaag schelden we met ziektes. Naast historische ziektes is daar kanker bijgekomen. Op die ziekte rust meestal nog een taboe. Vroeger zeiden we zelfs 'K' in plaats van kanker.

Vooral sprekers in het midden en noorden van Nederland vloeken met ziektes: krijg de pest, kankerhoer, teringlijer, krijg de klere, schurftkop, pokkenwif. Ook in het zuiden van Nederland en in Vlaanderen komt het fenomeen voor. De populariteit van Nederlandse influencers en youtubers speelt hierbij een rol. Een grens overschrijden door te choqueren of afkeer op te wekken is een vereiste voor een goed scheldwoord.

Verschillen in de samenleving, achtergrond, leeftijd en woonplaats maken dat sommigen iets stuitend vinden waar anderen helemaal geen aanstoot aan nemen. Ziektes waarmee we vandaag schelden, waren in het verleden vaak pan- of epidemisch. Ook de meest recente pandemie, corona, had invloed op onze taal. Woorden als 'knuffelcontact' en 'lockdownfeestje' haalden de Van Dale. Scheldwoorden als 'covidoot' en 'viruswappie' hadden vooral betrekking op diegenen die zich niet aan de regels hielden. 'Krijg de corona' is wel eens gesignaleerd in online scheldpartijen.

Tussen de 16de en de 18de eeuw stapten mensen die werden uitgescholden vaak naar de notaris. Die schreef de verwensingen op om vast te leggen dat iemand slecht bejegend was. Dat was vaak al voldoende. De tegenpartij bood excuses aan en dan liep het conflict niet zo hoog op. Misschien een idee voor de 21ste eeuw?

(Naar artikel uit Eos mei 2023)

Bilzen helpt

Bernadette Barthels Een waardige bijdrage voor Afrika

De Werkgroep voor Ontwikkelingssamenwerking (WOS) van de stad Bilzen ondersteunt waardevolle projecten, gedragen door Bilzenaren, met toelagen. Het is een mooie traditie.

Een van die Bilzenaren is Bernadette Barthels. Zij zet haar schouders onder het project Trakomula vzw dat staat voor 'Training & Consulting Mondiale Landbouw', ontstaan als pedagogisch luik van de geitenboerderij 'De levende aarde'.

"Oprichter en bezieler is Remy Schiffeleers, expert tropische landbouw. Zijn werk interesseerde me als diëtiste en om het belang van kennis

van landbouw/veeteelt voor een goede voeding van mensen. Een inleefreis naar Burkina Faso won mijn hart en stimuleerde mijn engagement om die aan te passen en te verruimen. Ze helpt enorm in Sub-Sahara Afrika om ondervoeding en ziektes te voorkomen en te verhelpen door voeding met verhoogde voedingswaarde. Een geschikte aanpak overtuigt. En dat is wat Trakomula doet: werken aan autonomie, solidariteit, duurzaamheid en rentabiliteit."

Na Burkina Faso volgde Oeganda in 2016. "Voor de eerste maal ging een studente van de UCLL, afdeling Voeding en Dieetleer, op stage in Oeganda. Een Belgische Afrika-kenner/journaliste, Els De Temmerman, woont en werkt daar met veel inzet in de strijd tegen kinderarmoede." De samenwerking met Els resulteerde in een kookboek, gebaseerd op lokale voedingsmiddelen: 'Evenwichtige voeding voor de zwangere vrouw en kind'.

Ondertussen leerde Bernadette alles over het belang van de teelt van gezonde geiten, konijnen en kippen, een combinatie die een excellente basis vormt voor het hebben van melk, eieren en vlees, het maken van kaas... Boerderijen zijn educatieve centra. Bovendien voorkomt men zo plattelandsvlucht omdat mensen erin slagen om de kwaliteit van het dagelijks leven te verbeteren.

Volgende reizen gingen naar Togo en Benin, waar de Bilzerse toelagen momenteel voor dienen. "Nodig is dat brousse-grond klaargemaakt wordt voor verbouwing van gewassen. Een hele klus die geld kost. Onze Bilzerse hulp maakt daar een wereld van verschil! Morgen kunnen er boerderijen met geiten, konijnen en kippen, én een kaasmakerij staan."

Alle activiteiten worden zorgvuldig opgevolgd en ter plaatse geleid door Afrikanen. "Mijn contacten met hen – het zijn goede vrienden geworden – zijn warm. Het is zo hoopgevend dat zij mits uitwisseling van kennis, ervaring en technieken en met een aangepaste attitude een kwaliteitsvol leven kunnen uitbouwen, mede met de steun van Bilzen."

Onze Warmste Week

Sinds december 2012 is het een traditie dat de seniorenwerking zich actief en met veel succes inzet voor minderbedeelden tijdens de 'Warmste Week', vlak voor de kerstvakantie.

Op maandag was de cafetaria in LDC De Wijzer volzet met kieners die nog een extra kerstcadeautje wilden winnen.

Terwijl op dinsdagnamiddag een massa dansers in De Kimpel hun beste beentje voorzetten, waren de soepteam al van 's morgens aan de slag met het snijden van groenten en het koken van grote ketels soep voor de populaire 'Soepbattle'. Op woensdag kon soep afgehaald worden. Er werd maar liefst 203 liter besteld. Met de hulp van Lisa Del Bo werd er ook de dag zelf nog veel soep verkocht aan het Seniorenhuis. Zo kwam het totaal op 350 liter soep van vergeten groenten en pompoen met zoete aardappel. Dit bracht 2.500 euro op voor de vzw 't Kietelt. Hiermee kunnen veel Bilzerse kinderen uit gezinnen in armoede een mooie verjaardag vieren. Kopers en soepliefhebbers, allemaal bedankt voor de steun!

Omdat de zitjes voor het 'Warmste Ontbijt' in het verleden meteen uitverkocht waren, werden nu zowel op donderdag als op vrijdag ontbijtgasten ontvangen. Ook dit was opnieuw een groot succes.

CONTRAST

Dialect: ja of nee?

JA!

Altijd gezellig, zo'n plaatselijk wijkfeestje waar je vele bekende en soms ook minder bekende burens kan ontmoeten. Een jaar waarover moet bijgebabbeld worden. Vermits we toch gewoon 'onder mekaar' zijn, gebeurt dat in ons sappigste streektaaltje. We gebruiken toch dezelfde lokale woordjes die het best uitdrukken wat we willen zeggen. Er is dan echt geen nood om geforceerd 'anders' te praten.

NEE!

Als je van kleins af aan nooit echt dialect hebt leren praten, is het vaak wat vreemd om een gesprek tussen twee dorpsgenoten te volgen. Je spreekt zelf altijd en overal dat algemeen aanvaard taaltje dat begrepen wordt in west en oost, zonder daarom 'bekakt' te willen doen. Als je daarbij moeilijke woorden vermijdt (of verklaart), verstaat iedereen je wel en kan iedereen deelnemen aan het gesprek.

►► **Er is feitelijk een heel eenvoudige algemene beleefdheidsregel: dialect waar het kan, algemeen Nederlands waar het moet. Over de toepassing van die regel kan je natuurlijk ook weer gaan discussiëren, want wat doe je als de meerderheid het lokale taaltje kent? Hier zal het gezond verstand moeten zegevieren ... zolang iedereen zich goed voelt en niemand zich uitgesloten acht.**

WIST JE DAT...

- ... de langste rivier ter wereld de Nijl is? De rivier is 6.853 km lang.
- ... de diepste plek op aarde de Marianentrog in de Stille Oceaan is? 11.034 m diep, dus meer dan 11 km.
- ... een ananasplant twee jaar nodig heeft om tot bloei te komen?
- ... elke kalksteen- of granietblok waaruit de grote Piramide van Gizeh (EG) bestaat 2,5 ton weegt? En het zijn er 2,3 miljoen!
- ... Egypte als het oudste land ter wereld geclassificeerd is? Het dateert uit 3100 voor Chr.
- ... Lodewijk XIV van Frankrijk de langst regerende monarch ooit was? Hij regeerde 72 jaar en 110 dagen.
- ... als je een Google-zoekopdracht lanceert er 1.000 computers gebruikt worden om het antwoord in 0,2 seconden te vinden?

Op de website van <https://www.vlaanderen.be> vonden we onderstaande tekst die het ook mooi uitlegt:

"Een man die zijn achtertuin gaat ompsitten, doet dat niet in een duur pak. Hij trekt een tuinbroek en rubberlaarzen aan. Als diezelfde man 's avonds een feestelijk diner bijwoont, draagt hij zijn beste pak. En voordat hij onder de wol kruipt, trekt hij een pyjama aan. Dat vinden we vanzelfsprekend: in verschillende situaties draagt een mens nu eenmaal gepaste kleren. Ook als taalgebruiker heb je verschillende vormen van het Nederlands. De situatie waarin je je bevindt, bepaalt mee welke vorm je gebruikt, wilt gebruiken of verwacht wordt te gebruiken. Behalve je standaardtaal kun je bijvoorbeeld dialect spreken of informele Vlaamse omgangstaal, die ook wel tussentaal wordt genoemd. De grenzen tussen die talen zijn niet scherp te trekken, maar gradueel: standaardtaal loopt over in tussentaal en tussentaal in dialect."

Meldingen

Een losse stoeptegels in je straat, zwerfvuil aan een zitbank of een gevaarlijke verkeerssituatie? Deze problemen kan je melden bij de stad. Enige tijd geleden verdween de meldingskaart in de Dertien. Maar je kan nog steeds een probleem melden via volgende kanalen:

- 🌐 www.bilzen.be/melding
- 📍 Stad Bilzen
- 📞 0477 99 35 25 (enkel berichten)
- 📞 089 39 74 00

Defecte straatverlichting kan gratis gemeld worden bij Fluvius: 0800 63 535 of fluvius.be.

We raden aan om bij het doorgeven van de melding steeds alle informatie bij de hand te houden zoals de gegevens van de plaats waar het probleem zich situeert, aard van de melding en eventueel foto's.

Het digitale meldingssysteem heeft tal van voordelen. Je kan waar en wanneer je maar wil iets doorgeven en foto's toevoegen. Dat maakt het voor de stadsdiensten makkelijker om de locatie te vinden en dus nog sneller in actie te schieten.

Iemand in je omgeving die dementie heeft? Deze brochure brengt de ziekte onder de aandacht, legt uit wat het is en hoe je ermee om kan gaan. Je vindt deze aan alle balies van de stad of online via https://www.bilzen.be/dementie_magazine_eerstelijnszonezuid_oostlimburg. Liever een fysiek exemplaar in de bus? Vraag het aan bij ldcdewijzer@bilzen.be.

Coördinator Senioren & Gezondheid

Cassie Collings
cassie.collings@bilzen.be

Hoofdmedewerker

Heleen Loyens
heleen.loyens@bilzen.be

LOKAAL DIENSTENCENTRUM

De Wijzer - Secretariaat

Eikenlaan 24, 3740 Bilzen
089 39 75 01 (nieuw nummer!)
Ma: 9 - 12 uur en 13.30 - 16.30 uur
Di: 9 - 14 uur
Wo: 9 - 14 uur
Do: 9 - 12 uur en 13.30 - 16.30 uur
Vrij: 9 - 14 uur

De Wijzer - Cafeteria

Ma: 9 - 16 uur
Di: 9 - 16 uur
Wo: 9 - 14 uur
Do: 9 - 16 uur
Vrij: 9 - 14 uur
Tijdens schoolvakanties: 10 - 14 uur

Administratief medewerker

Sarah Oosterbosch
sarah.oosterbosch@bilzen.be

SENIORENHUIS

Camille Huysmansplein 14 bus 1,
3740 Bilzen
Elke werkdag: 9 - 12 uur
Gesloten op feestdagen en tijdens schoolvakanties

DORPSRESTAURANTS

Verantwoordelijke

Truus Brökling
0478 49 52 54

Medewerker

Carina Castermans
0472 43 24 71

MINDER MOBIELN CENTRALE

089 39 75 00 (nieuw nummer!)

Op weekdays 9 - 12 uur

Administratief medewerker

Diane Mathei
diane.mathei@bilzen.be

Administratief medewerker

Elke Macours
elke.macours@bilzen.be

ZORGLOKET

Elke dinsdagvoormiddag is een maatschappelijk werker bereikbaar in LDC De Wijzer.

Maak een afspraak

089 39 75 01 (LDC De Wijzer) of
089 51 94 80 (Sociaal Huis)
Op alle andere dagen kan je met zorgvragen terecht in het Sociaal Huis (Hospitaalstraat 15, 3740 Bilzen)

Vragen, opmerkingen of klachten over de werking van LDC De Wijzer? Graag telefonisch of via e-mail 089 39 75 01 en senioren@bilzen.be

Verantwoordelijke uitgever

Schepen van Senioren Guido Cleuren
www.bilzen.be/ldc-de-wijzer